مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد.

آصف بهاند

۲۰۱۹/۰۲/۰۹

د مورنۍ ژبې له پاره هڅې

او

د پښتو پر ځای اردو نصاب

په داسي حال کي چي څو ورځي وروسته (د فبرورۍ یوویشتمه) د مورنۍ ژبي نړیواله ورځ ده او افغانان په ځینو هیوادنو کي د دې ورځي د لمانځلو له پاره تیاری نیسي، له هغي ډلي نه په ډنمارک کي پتیل شوې ده چي یاده ورځ د رواني فبرورۍ په شپاړسمه نېټه د یو علمي سیمینار په ترڅ کي ولمانځي او دا نړیوالو ته وښيي چي په مورنۍ ژبه باندې تعلیم د هر کوچني حق دی او دا بیا، بیا وویل شي چي مورنۍ ژبه باندې زدکړې خومره اړیني او علمي دي.

دا په نړیواله کچه یو منل شوی حقیقت دی چي په مورنۍ ژبه باندې زدکړې د هر ماشوم حق دی، خو د نړۍ په هر ګوټ کي دا حق له افغان ماشومانو نه اخیستل شوی دی. د همدې له پاره موږ هر کال مورنۍ ژبه لمانځو او د مورنۍ ژبې د ورځي لمانځنه یوه تفریح او وخت تېرونه نه ده. دلته یا د نړۍ په هره بله برخه کي چي د مورنۍ ژبې ورځ لمانځل کیږي، اصلي موخه یې د خپلي مورنۍ ژبې د بقا او غنا له پاره مبارزه او هلې ځلې دي.

د ملګرو ملتونو، د یونسکو اداري له خوا، د مورنۍ ژبې لمانځنه، د نورو موخو تر څنګ، یوه اساسي موخه یې دا ده، چي د نړۍ چارواکي او فرهنګیان، په دې خبر کړي چي:

«هر ماشوم، باید په خپله مورنۍ ژبې زده کړې وکړي»

خو له بده شامته چي د ۲۰۱۹ کال د فبرورۍ په اتمه نېټه، په بي بي سي پښتو کي داسي یو خبر خپور شو چي د همدې روان کال په اوږدو کي به، په پاکستان کي د افغان ښونځیو نصاب بدل کړای شي. د پښتو او دري پر ځای به ټول مضامین په اردو او انګلیسي ژبه باندې وي.

د خبر په یوه برخه کي راغلي دي:

«پاکستان کي د ملګرو ملتونو د کډوالو اداري اړوند ټولو افغان ښوونځیو کي روان کال د نصاب بدلولو پرېکړه شوې ده. افغان زدکوونکي چي تر دا مهال یې ډېری کتابونه پښتو دي او دري مضمون هم لري په ځای به یې په اردو او انګریزي ژبه کتابونه لولي.»

تر اوسه پوري د دې پریکړې مرجع نه ده مالومه. د اوس له پاره خبره د پاکستاني ادارو، د کډوالو د خوندیتوب ادارو د ښوونځیو ادارو او ملګرو ملتونو د مسؤلو ادارو تر منځ داسي سره ورکه ده چي مسولیت یې هیڅچا نه دی منلی.

یوازې په پاکستان کي د کډوالو خوندیتوب اداره خپل نظر څرګند کړی دی، هغه هم په دې ډول:

«... پاکستان کي د کډوالو خوندیتوب اداره وایي، د نصاب بدلولو پرېکړه یې د نړیوالي ښوونیزې پالیسی له امله ده چي د کډوالو خوښه هم پکي شامله ده.

اسلام اباد کي د دې اداري یوه ویاند بي بي سي ته وویل، چي کوم هېواد کي کډوال له دوو تر دریو لسیزو وخت تېر کړي، نو د پالیسی له مخي د همغه هېواد نصاب پلی کېږي.»

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼي پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په خیر و لولئ

خو د کډوالو مشران او د زده کونکو کورنۍ وايي چې موږ خبر نه یو او دا پریکړه څکه نه منو چې زموږ له پاره په مورنۍ ژبه باندي تعلیم له هره اړخه مهم دی، هم له علمي پلوه او هم زموږ د مورنۍ ژبې د خونديتابه په خاطر، څکه پښتو مورنۍ ژبه زموږ هويت دی او موږ دا پریکړه نه منو او که چېرې تطبيق هم شي، موږ خپل اولادونه افغان شخصي ښوونځيو ته لېږو، نه داسي ښوونځيو ته چې هلته تعليمي نصاب په بله ژبه وي.

د کډوالو يو مشر اول ګل وايي:

«... د مورنۍ ژبې پرېښول د خپل کلتور او تمدن پرېښولو په مانا دي... پښتو مې د پلار نيکه ژبه ده، څوک چې د پلار نيکه ژبه پرېږدي دا له خپل قام سره زياتی کوي...»

که دا پریکړه د مهاجرينو له پاره د ملګرو ملتونو د اداري (UNHCR) په چوکاټ کې شوې وي؛ نو په حقيقت کې دا اداره د ملګرو ملتونو د بلې اداري (يونيسکو) د هغې پريکړې په مقابل کې درېدل دی چې د فبرورۍ ۲۱ مه نېټه د يونېسکو له خوا د مورنۍ ژبې د نړيوالي ورځې په توګه پېژندلې ده او اوس هم د اورځ په نړيواله کچه لمانځل کېږي. او که د کومې پاکستاني اداري د کوم پروګرام او فشار له مخې دا کار کېدونکی وي؛ بيا خبره بل ډول ده.

په هر صورت چې وي، که دا پریکړه تطبيق شي، له يوې خوا به دا د ملګرو ملتونو د ادارو ترمنځ يو د بل په مقابل کې درېدل وي او له بلې خوا به له ټولو هغو ماشومانو سره ستره جفا وي چې په خپله مورنۍ ژبه باندي له زدکړو بې برخې کېږي. کېدای شي پايله يې د بنګلديش په داکه کې د ۱۹۵۲ ام کال د فبرورۍ د يويشتمې خونړۍ پېښې تکرار وي.

د بنګله دېش پلازمېنې ډاکه کې د مورنۍ ژبې د مبارزې سمبول

له بي بي سي پښتو نه په مننې سره

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رالېږلو مخکې په ځير و لولئ